

Stanovisko Rady pro výzkum, vývoj a inovacek návrhu Akčního plánu rozvoje lidských zdrojů pro výzkum, vývoj a inovace a genderové rovnosti ve výzkumu, vývoji a inovacích v ČR na léta 2018 až 2020

I. Důvod předložení návrhu

Návrh Akčního plánu rozvoje lidských zdrojů pro výzkum, vývoj a inovace a genderové rovnosti ve výzkumu, vývoji a inovacích v ČR na léta 2018-2020 (dále jen Akční plán) se předkládá ke stanovisku Radě pro výzkum, vývoj a inovace (dále jen Rada) v souvislosti s plněním opatření Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací ČR na léta 2016 – 2020 (dále jen „Národní politika“), schválené usnesením vlády ze dne 17. února 2016 č. 135. Akční plán byl vypracován Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy.

II. Způsob předložení návrhu

Akční plán zaslal dopisem ze dne 22. června 2017, č. j.: MSMT-17606/2017na náměstka místopředsedy vlády pro vědu, výzkum a inovace a ředitele Sekce pro vědu, výzkum a inovace Mgr. Arnošta Markse, Ph.D., s žádostí o projednání na nejbližším zasedání Rady,náměstek pro řízení sekce vysokého školství, vědy a výzkumu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy Ing. Robert Plaga, Ph.D.

III. Způsob projednání návrhu

Rada zpracovala stanovisko k návrhu Akčního plánu na základě § 35 odst. 2 písm. i) zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů.

Návrh stanoviska ke Konceptci byl projednán a schválen na 327. zasedání Rady 30. června 2017.

IV. Soulad návrhu Akčního plánu s Národní politikou

Rada konstatuje, že Akční plán neobsahuje žádná ustanovení, která jsou v rozporu s uvedeným dokumentem.

V. Souhrnné věcné zhodnocení návrhu Akčního plánuRadou

Návrh Akčního plánu obsahuje široké spektrum témat souvisejících s rozvojem lidských zdrojů pro výzkum, vývoj a inovace (dále jen VaVal), včetně genderové rovnosti.

Povaha tohoto materiálu je nadresortní a pokrývá široké množství témat řešených na různých rozhodovacích úrovních, vychází z Národní politiky a syntetizuje řadu strategických a koncepčních dokumentů ČR a EU týkajících se nejen výzkumu, ale také genderové rovnosti.

Akční plán má šest částí - Popularizaci výzkumu, vývoje a inovací a zatraktivnění vědecké kariéry, Genderovou segregaci vzdělávacích drah, Prostředí výzkumných organizací, Profesní dráhy doktorandů a doktorandek, Mobilitu a Lidské zdroje jako součást systému hodnocení výzkumných organizací.

Na základě evaluačních podkladů Akční plán definuje následující cíle:

- 1) Zvýšení míry iniciace a stimulace dětí a mládeže ke kreativitě, kritickému myšlení a schopnostem, resp. dovednostem při práci a využívání možností moderních a nově vznikajících technologií.
- 2) Posílení odpovědného a pro-aktivního přístupu výzkumné komunity a veřejnoprávních médií ke komunikaci výsledků a přínosů VaVal široké veřejnosti.
- 3) Zvýšení společenské prestiže vědy a úrovně znalostí o vědě v populaci zintenzivněním komunikace výsledků a socioekonomických dopadů VaVal.
- 4) Genderová destereotypizace studijních oborů a vzdělávacích drah za účelem docílení vyrovnanějšího zastoupení žen a mužů v jednotlivých studijních oborech a profesích.
- 5) Rozvoj institucionálního prostředí ve výzkumných organizacích ČR v souladu s principy Evropské charty pro výzkumné pracovníky a Kodexu chování pro přijímání výzkumných pracovníků a vytváření mezinárodně konkurenceschopných podmínek pro provádění excelentního VaVal a rozvoj špičkových vědeckých kariér na nich.
- 6) Implementace principu tzv. genderového mainstreamingu do systému řízení VaVal ČR na všech jeho úrovních za účelem vytvoření rovnocenných podmínek pro ženy a muže pro rozvoj jejich vědeckých kariér, potažmo maximalizaci využití potenciálu žen-vědkyň v sektorech VaVal.
- 7) Zvýšení studijní úspěšnosti studentů/studentek DSP a zvýšení podílu těch, kteří/které úspěšně ukončí studium ve standardní době studia zvýšené o jeden rok.
- 8) Zvýšení finančního ohodnocení studentů/studentek DSP tak, aby toto ohodnocení umožňovalo plnohodnotně se věnovat studiu v DSP a popř. i zajištění sociálního pojištění studentů/studentek DSP.
- 9) Zajištění minimální kvalitativní úrovně studia v DSP a transparentních a srovnatelných podmínek studia a požadavků kladených na studenty/studentky, včetně podpory jejich intenzivního zapojování do tvůrčí činnosti.
- 10) Posílení mezinárodní a mezisektorové mobility pracovníků/pracovník výzkumných organizací ČR jakožto jednoho ze stěžejních předpokladů pro cirkulaci idejí a znalostí na mezinárodní, resp. mezisektorové úrovni.
- 11) Hodnocení výzkumných organizací ČR pro účely poskytování institucionální podpory na jejich dlouhodobý koncepční rozvoj mj. na základě jejich institucionální strategie pro rozvoj lidských zdrojů pro VaVal.

Tyto cíle jsou rozpracovány do navazujících opatření na úrovni orgánů státní správy a doporučení pro výzkumné organizace.

VI. K materiálu předkládanému na jednání vlády

Akční plán obsahuje podle článku IV. Jednacího řádu vlády veškeré náležitosti dokumentu předkládaného na jednání vlády.

VII. Připomínky a doporučení Rady

Zásadní připomínky

Obecně k materiálu:

- 1) Z Akčního plánu není jasné, co je jeho hlavním cílem. Dokument se předkládá v souvislosti s plněním jednoho z opatření Národní politiky a obsahuje celkem 11 cílů.

Rada požaduje nadefinovat jeden hlavní cíl Akčního plánu.

- 2) Dokument je rozdělen na šest kapitol, které mají devět podkapitol, 11 cílů, a k jejich naplnění je nadefinováno celkem 22 opatření a 23 doporučení.

V některých opatřeních se vyskytují významové duplicity, a proto by bylo vhodné je sloučit, a tím i redukovat jejich celkový počet (případně i zjednodušit jejich obsah.) Jako příklad je možno uvést opatření s názvem, „*Zahrnutí aktivního přístupu v oblasti iniciace a stimulace dětí a mládeže ke kreativitě, kritickému myšlení a schopnostem, resp. dovednostem při práci a využívání možností moderních a nově vznikajících technologií jakožto kritéria pro hodnocení mateřských a základních škol*“ a „*Zohlednění aktivit iniciace a stimulace dětí a mládeže ke kreativitě, kritickému myšlení a schopnostem, resp. dovednostem při práci a využívání možností moderních a nově vznikajících technologií a aktivit spočívajících v zatraktivnění vědecké kariéry v rámci Kariérních řádu učitele*“ nebo „*Podpora výzkumných organizací v provádění institucionálních reforem v souladu s Principy Evropské charty pro výzkumné pracovníky a Kodexu chování pro přijímání výzkumných pracovníků*“ a „*Podpora výzkumných organizací v získání a udržení loga HR Award udělovaného Evropskou komisí*“.

Navržená opatření přispějí rozvoji lidských zdrojů pro výzkum, vývoj a inovace i v případě, že budou částečně redukována, což přispěje k přehlednosti celého dokumentu.

Rada navrhuje, aby předkladatel z důvodu lepší přehlednosti i době trvání Akčního plánu v letech 2018 – 2020 konsolidoval počet i obsah jednotlivých opatření.

- 3) Pro definované cíle je v Akčním plánu navrženo 23 doporučení výzkumným organizacím. Tato doporučení by pro veřejné výzkumné instituce měla být závazná a tedy ve formě opatření, jejichž gestory by měly být příslušní zřizovatelé. Jestliže by výzkumné organizace neplnily navrhovaná doporučení, navrhovaná opatření by v některých případech nebyla realizovatelná.

Např. gestory za plnění opatření „*Zohlednění popularizačních aktivit jakožto kritéria hodnocení výzkumných organizací pro účely poskytování institucionální podpory na jejich dlouhodobý koncepční rozvoj*“ jsou ÚVČR – RVVI a poskytovatelé provádějící hodnocení výzkumných organizací za účelem poskytování institucionální podpory na jejich dlouhodobý koncepční rozvoj“.

Gestorem plnění tohoto opatření by však měli být poskytovatelé a ÚVČR-RVVI může pouze kontrolovat, zda v rámci svých hodnocení skutečně popularizační aktivity výzkumných organizací zohlednili.

Rada požaduje navrhovaná doporučení výzkumným organizacím předefinovat na závazná opatření a případně jejich počet zredukovat.

- 4) V některých navrhovaných opatřeních je požadováno, aby předmětné kritérium bylo zohledněno v hodnocení výzkumných organizací, např. *„Zohlednění kulturní a institucionální změny pro genderovou rovnost jakožto kritéria hodnocení výzkumných organizací pro účely poskytování institucionální podpory na jejich dlouhodobý koncepční rozvoj.“*

V tomto a dalších případech je třeba vydefinovat gesci za plnění navržených opatření strukturovaně.

Například ÚVČR je gestorem toho, že předmětné kritérium je zahrnuto na nižších stupních hodnocení, např. na úrovni programů. V případě, že by tato kritéria byla zohledněna v celkovém hodnocení, byla by v podstatě multiplikována. Gestorem plnění daných konkrétních opatření je poskytovatel.

Rada žádá o úpravu úkolů vyplývajících z gescí.

- 5) Pro lepší orientaci v Akčním plánu i jednotlivých opatření Rada požaduje jednotlivá opatření očíslovat a dokument doplnit o tabulku, ve které budou přehledně uvedeny jednotlivé cíle, opatření a gestoři odpovědní za jejich plnění.
- 6) Rada požaduje, aby Akční plán akcentoval mezinárodní dimenzi tohoto dokumentu.

K jednotlivým opatřením:

- 7) K opatření s názvem: *K Ustavení programu spočívajícího v podpoře zapojení do iniciativy Noc vědců a vědkyň* (str. 6)

Rada žádá o změnu textu opatření ve znění:

Ustavení popularizačního plánu k v podpoře zapojení do iniciativy Noc vědců a vědkyň (str. 6)

- 8) K opatření s názvem: *Zohlednění komunikace výsledků a socioekonomických dopadů VaVal jakožto kritéria hodnocení výzkumných organizací pro účely institucionální podpory na jejich dlouhodobý koncepční rozvoj.* (str. 8)

Rada žádá o změnu textu opatření ve znění:

Zohlednění výsledků a socioekonomických dopadů VaVal jakožto kritéria hodnocení výzkumných organizací pro účely institucionální podpory na jejich dlouhodobý koncepční rozvoj.

- 9) K opatření s názvem: *Zintenzivnění komunikace socioekonomických dopadů VaVal prostřednictvím rozvoje procesu tzv. technology assessment jakožto znalostní báze pro přijímání politických rozhodnutí za využití analýz předpokladů a dopadů implementace nových technologií.* (str. 9)

Rada žádá o změnu textu tak, aby v opatření nebylo použito nadbytečné slovo komunikace. Dále Rada žádá, aby proces technology assessment byl

v materiálu jednoznačně popsán, případně aby byl použit odborný termín, který lze jednoznačně k požadovanému procesu posouzení přiřadit.

- 10) K opatření s názvem: *Zohlednění genderově vyrovnaného přístupu při podávání nominací tak, aby byl na obsazovanou pozici vždy nominován muž i žena.* (str. 14)

Rada žádá o změnu textu opatření ve znění:

Zohlednění genderově vyrovnaného přístupu při podávání nominací tak, aby byl na obsazovanou pozici pokud možno nominován muž i žena.

- 11) K opatření s názvem: *Reflexe principů genderového mainstreamingu v rámci přípravy, implementace a hodnocení programů účelové podpory VaVal – stanovení cíle pro vyrovnané zastoupení žen a mužů v rámci odborných poradních orgánů a mezi hodnotiteli projektů.* (str. 14)

Rada žádá o jinou stylizaci opatření tak, aby opatření nebylo formulováno jako cíl. Má-li být předmětem opatření požadavek na vyrovnané zastoupení žen a mužů v rámci odborných poradních orgánů a mezi hodnotiteli panelů, Rada požaduje toto opatření uvést slovní vazbou „pokud možno“.

- 12) Rada doporučuje doplnit materiál o seznam užitých zkratk a zavedené zkratky v dokumentu používat (např. DSP, NAÚ apod.)
- 13) V opatřeních s tematikou genderové rovnosti doporučujeme mezi gestory uvést jako spolugestora kromě ÚVČR – Sekce VVI také ÚV ČR - KLM (ministr pro lidská práva), což vyplývá z Národní politiky.

VIII. Závěr

Rada konstatuje, že Akční plán je krokem k plnění opatření Národní politiky a zahrnuje široké množství témat řešených na různých rozhodovacích úrovních. Opírá se rovněž o evropské strategické a koncepční dokumenty týkající se výzkumu i genderové rovnosti.

Rada

- a) vzhledem k množství a povaze zásadních připomínek k Akčnímu plánu žádá o přepracování dokumentu,
- b) přepracovaný dokument požaduje předložit k novému stanovisku na 328. zasedání Rady, které se bude konat 22. září 2017.

V Praze dne 30. června 2017